

METODE CLASICE DE EVALUARE VERSUS METODE MODERNE DE EVALUARE

Ioana Carmen IUHOS, Carmen BAL

CLASSICAL METHODS FOR EVALUATION VERSUS MODERN METHODS OF EVALUATION

This article is intended as an analysis related to the use of classical and modern methods for assessing student centered. A comparison between the two types of methods.

Keywords: evaluation methods, samples, self-evaluation, portfolio, essay
Cuvinte cheie: metode de evaluare, probe, autoevaluarea, portofoliu, referatul

1. Noțiuni introductive

“*Evaluarea educațională* este procesul de colectare sistematică, orientată de obiectivele definite, a datelor specifice privind evoluția și/ sau performanța evidențiate în situația de evaluare, de interpretarea contextuală a acestor date și de elaborare a unei judecăți de valoare cu caracter integrator care poate fi folosită în diverse moduri, prespecificate însă în momentul stabilirii scopului procesului de evaluare” (Stoica, A., Musteață, S., 1997).

Pornind de la această definiție a procesului de evaluare pot fi subliniate unele valențe ale evaluării:

- aprecierea unor trăsături, caracteristici sau componente prin raportare la o scală de măsurare clar definită;
- un proces de evaluare se poate realiza în momentul în care îi este stabilit scopul, în funcție de acesta fiind proiectate apoi obiectivele,

selectate procedurile și construite instrumentele.

Față de modelul clasic al evaluării, care pune în corespondență doar măsurarea și aprecierea, modelul secvențial tinde să acopere toate componentele și anume: verificarea, măsurarea, semnificarea și argumentarea.

După modul cum se integrează în desfășurarea procesului didactic, sunt semnalate următoarele strategii de evaluare:

a) *Evaluarea inițială*, care se realizează la începutul unui nou ciclu de învățare sau program de instruire în scopul stabilirii nivelului de pregătire al elevilor. Prin intermediul evaluării inițiale se identifică nivelul achizițiilor elevilor în termeni de cunoștințe, competențe și abilități, în scopul asigurării premiselor atingerii obiectivelor propuse pentru etapa respectivă.

b) *Strategia de evaluare formativă (continuă)* însoțește întregul parcurs didactic, realizându-se prin verificări sistematice ale tuturor elevilor asupra întregii materii.

c) *Strategia de evaluare sumativă sau cumulativă* se realizează, de obicei, la sfârșitul unei perioade mai lungi de instruire (de exemplu, capitol, semestru, an școlar, ciclu de învățământ etc.), oferind informații utile asupra nivelului de performanță al elevilor în raport cu obiectivele de instruire propuse. Evaluarea sumativă se concentrează mai ales asupra elementelor de permanență ale aplicării unor cunoștințe de bază, ale demonstrării unor abilități importante dobândite de elevi într-o perioadă mai lungă de instruire.

2. Metode tradiționale de evaluare

Prin *probă* se înțelege orice instrument de evaluare proiectat, administrat și corectat de către profesor.

1. *Probele orale* reprezintă metoda de evaluare cel mai des utilizată la clasă. Datorită fidelității și validității lor scăzute, aceste probe nu sunt recomandabile în situații de examen, ele fiind caracteristice în principal disciplinelor care presupun demonstrarea capacități și abilități dificil de surprins prin intermediul probelor scrise.

2. *Probele scrise* (teze, probe de control, alte lucrări scrise). Sunt practicate, și chiar uneori preferate, datorită avantajelor sale imposibil de ignorat, în condițiile în care se dorește eficientizarea procesului de instruire și creșterea gradului de obiectivitate în apreciere.

3. *Probele practice* sunt utilizate în vederea evaluării capacității elevilor de a aplica anumite cunoștințe teoretice, precum și a nivelului de a stăpânire a priceperilor și deprinderilor de ordin practic. Pentru

realizarea cu succes a unei activități practice, este normal ca încă de la începutul anului școlar, elevii să fie avizați asupra: tematicii lucrărilor practice, modului în care ele vor fi evaluate (baremele de notare) și condițiile care le sunt oferite pentru a realiza aceste activități (aparatura, uneltele, săli de sport etc.).

Un tip specific de probă practică îl constituie activitățile experimentale în contextul disciplinelor cu caracter practic-aplicativ. Prin intermediul acestor activități experimentale, prezentate în tabelul 1, care reprezintă în primul rând situații de învățare, profesorul își propune să evalueze capacități variate ale elevilor, care nu pot fi surprinse prin intermediul altor tipuri de probe.

Tabelul 1

<i>Metode de evaluare</i>	De verificare:	Tradiționale	verificarea orală curentă; verificarea scrisă curentă; verificarea practică curentă; verificarea periodică (prin teză sau practică); verificarea cu caracter global (examenul), fie în formă scrisă, fie orală, fie practică
		De dată mai recentă	verificare la sfârșit de capitol (scrisă sau orală), verificare prin teste docimologice (curente sau periodice).
	apreciere verbală		
	apreciere prin notă		

3. Metode complementare de evaluare

Strategiile moderne de evaluare caută să accentueze acea dimensiune a acțiunii evaluative care să ofere elevilor suficiente și variate posibilități de a demonstra ceea ce știu (ca ansamblu de cunoștințe), dar mai ales, ceea ce pot să facă (priceperi, deprinderi, abilități).

3.1. Observarea sistematică a comportamentului elevilor în timpul activității didactice este o tehnică de evaluare care furnizează profesorului informații utile, diverse și complete, greu de obținut astfel prin intermediul metodelor de evaluare tradiționale.

Observația constă în investigarea sistematică, pe baza unui plan

dinainte elaborat și cu ajutorul unor instrumente adecvate, a acțiunilor și interacțiunilor, a evenimentelor, a relațiilor și a proceselor dintr-un câmp social dat.

În esență metoda este subiectivă, iar în privința costurilor ea este ieftină, dar mare consumatoare de timp. Pentru înregistrarea acestor informații profesorul are la dispoziție patru modalități: ▪ raportul; ▪ fișa de evaluare; ▪ scara de clasificare; ▪ lista de control și verificare.

3.2. Referatul este o metodă de dobândire de cunoștințe, de formare de deprinderi și priceperi de muncă intelectuală, o metodă de verificare a intereselor pozitive față de investigația științifică, de verificare a capacității de selecție dintr-o cantitate informațională a cunoștințelor la nivelul capacității de înțelegere a elevului.

3.3. Investigația oferă posibilitatea elevului (studentului) de a aplica în mod creativ cunoștințele însușite, în situații noi și variate, pe parcursul unei ore sau unei succesiuni de ore de curs. Această metodă presupune definirea unei sarcini de lucru cu instrucțiuni precise, înțelegerea acesteia de către elevii înainte de a trece la rezolvarea propriu-zisă prin care elevul demonstrează și exersează totodată o gamă largă de cunoștințe și capacități în contexte variate

3.4. Proiectul este un plan sau o lucrare cu caracter aplicativ, întocmită pe baza unei teme date. Proiectul solicită elevilor să facă o cercetare, o activitate în echipă, o creație.

După demersul realizat avem:

- proiect de tip constructiv (să redacteze un articol, o revistă etc.)
- proiect de tip problemă (să rezolve o situație problemă);
- proiect de tip problemă (să-și îmbogățească o tehnică sau o procedură de instruire).

3.5. Portofoliul este un dosar de prezentare a diverselor activități realizate de elevii. El reprezintă „*cartea de vizită a elevului*”, urmărindu-i progresul de la un semestru la altul, de la un an la altul și chiar de la un ciclu de învățământ la altul.

Portofoliul nu este doar un proiect de sfârșit de an, este o metoda de învățământ care facilitează evoluția, deoarece permite profesorului o vedere globală a progresului înregistrat de elev.

3.6. Autoevaluarea. Îl are pe elev participant activ la actul evaluării, după un sistem de criterii de apreciere pe care și le-a însușit, elevul compară răspunsul său cu un model. Cerințele sunt discutate cu elevii supuși autoevaluării.

După stabilirea răspunsurilor corecte, după prezentarea itemilor de

notare, elevul apreciază dacă a răspuns sau nu corect. Elevul își stabilește nota ce crede că o merită. Elevii au nevoie să se autocunoască, fapt ce are implicații pe plan motivațional și atitudinal.

3.7. Metoda cubului se realizează astfel: a. Prezentarea subiectului pus în discuție și documentarea necesară; b. Împărțirea grupului în șase subgrupuri eterogene; c. Construirea unui cub de hârtie, notând pe cele șase fețe ale acestuia: „*Describe!*”, „*Compară!*”, „*Asociază!*”, „*Analizează!*”, „*Aplică*”, „*Argumentează!*”; d. Îndeplinirea sarcinii repartizate pentru fiecare echipă; e. Reunirea celor șase perspective într-o sinteză prezentată de formator.

3.8. Metoda asaltului de idei (brainstorming)

a. Stabilirea problemei și organizarea participanților – odată problema lansată unui grup de 20-30 de participanți, se lasă frâu liber gândirii și imaginației creative a acestora, fiind permisă exprimarea spontană a ideilor și ipotezelor care le vin prima oară în minte.

b. Producerea ideilor și stabilirea regulilor – este inadmisibilă judecarea pe moment a ideilor enunțate; sunt ascultate toate ideile participanților, fiecare fiind încurajat să construiască pe ideile precedente; participanții sunt încurajați permanent, indiferent de valoarea intervenției lor.

c. Evaluarea ideilor – evaluarea și selecția ideilor propuse pot fi lăsate pentru mai târziu (metoda evaluării amânate – *deferred judgement*) și se realizează de către profesor sau împreună cu participanții

4. Concluzii

Metode clasice	Metode moderne
<p><i>Proba orală</i> are ca funcție principală <i>constatarea nivelului la care se află cunoștințele elevului la un moment dat.</i></p> <p>- fiecare întrebare împreună cu răspunsul său alcătuiesc un microunivers de sine-stătător în raport cu celelalte întrebări și răspunsuri. În afară de aceasta, nu este necesar ca ea să epuizeze toate aspectele legate de conținutul vizat, prezentându-se adesea sub forma întrebărilor de sondaj.</p>	<p>În evaluarea modernă, <i>creativitatea</i> este indicatorul cel mai de preț; ea presupune formarea unor capacități de cunoaștere ce devin fundamentale pentru procesul creator real, care permit găsirea unor <i>soluții, idei, metode</i> etc., descoperite pe cale independentă, prin efort propriu de gândire, de către cei supuși actului evaluării.</p>

<p><i>Probele scrise</i> sunt practicate, și chiar uneori preferate, datorită avantajelor sale imposibil de ignorat, în condițiile în care se dorește eficientizarea procesului de instruire și creșterea gradului de obiectivitate în apreciere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Profesorii încurajează gândirea independentă și reflecția. ▪ Utilizează o multitudine de strategii de evaluare pentru a înțelege cum se dezvoltă ideile studenților, pentru a furniza o reacție atât asupra procesului, cât și asupra rezultatelor gândirii lor; ▪ Dezvoltarea competențelor de comunicare; ▪ Promovarea interînvățării și a învățării active.
<p><i>Proba practică</i> asigură orientarea aplicativă a cunoștințelor și capacităților în vederea realizării unor produse semnificative la nivelul educației tehnologice dar și la nivelul educației estetice sau sportive;</p> <p>- are ca notă specifică orientarea cunoștințelor și capacităților elevului spre o finalitate productivă, care urmărește transformarea realității abordate la nivel concret în condițiile unei munci efective, realizabilă în cabinet, atelier sau lot școlar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dezvoltarea gândirii critice; ▪ stimularea creativității; ▪ cultivarea respectului față de ceilalți și a toleranței; formarea și dezvoltarea competențelor emoționale; ▪ dezvoltarea competențelor de relaționare; ▪ participarea activă, implicarea tuturor elevilor în realizarea sarcinilor; ▪ stimularea eforturilor de intercunoaștere și auto-cunoaștere.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Bal, C., *Didactica specialității tehnice*, UTPRES, Cluj Napoca, 2007.
- [2] Berinde, A., *Instruirea programată*, editura Facla, Timișoara, 1979.
- [3] Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura didactică și pedagogică, București, 1980.
- [4] Cerghit, I., *Perfecționarea lecției în școala modernă*, Editura didactică și pedagogică, București, 1983.
- [5] Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, 2006.
- [6] Cerghit, I., Neacșu, I., Dobridor, I., Negreț, Pânișoară, I.-O., *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, 2001.

Asist.Drd.Ing. Ioana Carmen IUHOS
 Prof.Dr.Ing. Carmen BAL, membru AGIR,
 Universitatea Tehnică din Cluj Napoca